

Pleidooi voor onderzoek naar gezondheidseffecten van opfok met koemelk

Er zit meer in melk

Het voeren van koemelk zou wel eens de weerbaarheid van kalveren kunnen verbeteren. Met het oog op terugdringen van de antibiotica lijkt het een onderzoek waard, ondanks een hoger risico op het overbrengen van para-tbc.

tekst Jaap van der Knaap

Jonge kalveren geen melkpoeder, maar koemelk voeren. Het zou zomaar eens kunnen bijdragen aan het verbeteren van de weerstand. Tenminste, dat zouden viroloog Adriaan Antonis van het Central Veterinary Institute (CVI) en veterinaire onderzoeker Ruurd Jorritsma van de Universiteit Utrecht graag willen onderzoeken.

'Ik kan me niet voorstellen dat het voeren van koemelk geen positief effect heeft op de weerbaarheid van het kalf', zo start Antonis zijn pleidooi. 'In melk zitten groeifactoren, lymfocyten en antimicrobiële stoffen die niet in kunstmelk zitten. En dat zijn juist belangrijke elementen om de immuniteit, de weerstand van het kalf te verbeteren. Er zit echt veel meer in melk dan je denkt.'

Antonis en Jorritsma kwamen met het onderzoeks idee naar aanleiding van een onderzoek naar luchtwegproblemen bij vleeskalveren. 'Luchtwegproblemen zijn een belangrijke oorzaak van antibiotica-gebruik en ze worden veroorzaakt door dat kalveren het melkveebedrijf verlaten

voordat ze voldoende weerstand hebben kunnen opbouwen', aldus Antonis.

Jorritsma weet vanuit de praktijk dat, zeker bij stierkalveren, het geven van biest met daarin afweerstoffen om de immuniteit te verhogen, nog wel eens te wensen over laat. 'De eerste 48 uur zijn cruciaal voor het geven van zo veel mogelijk goede kwaliteit biest. Daarna sluit het darmepitheel, waardoor antistoffen uit de biest niet meer direct in het bloed kunnen worden opgenomen.'

Risico op overbrengen para-tbc

Jorritsma vraagt zich af waarom veehouders na twee, drie dagen biest over zouden moeten stappen op kunstmelk. 'Het is niet voor niets dat moeders gestimuleerd worden om zuigelingen zo lang mogelijk borstvoeding te geven. Kunstmelk wordt steeds beter, maar moedermelk bevat nog altijd stoffen die de weerbaarheid bevorderen. Als je kunstmelk geeft, maak je helemaal geen gebruik van die stoffen en dat is eigenlijk zonde.' Het is wel vreemd om van dierenartsen

een pleidooi te horen voor het voeren van koemelk, omdat dat toch een risico oplevert voor het verspreiden van para-tbc? 'Dat is inderdaad niet uit te sluiten, maar uit onderzoek blijkt dat er waarschijnlijk maar weinig para-tbc-bacteriën door de koe in de melk worden gestopt. De melk wordt veel meer tijdens of na het melken vervuild met bacteriën. Met schone uiers en netjes melken is daar veel aan te doen. Misschien moet je dat vaak relatief kleine risico voor lief nemen en kiezen voor het verbeteren van de immuniteit', aldus Jorritsma.

Veertien dagen koemelk

Antonis geeft aan dat kunstmelkpoeders vooral zijn samengesteld op basis van voederwaarde met daarbij aandacht voor voldoende eiwit en energie. 'Aan de voedingswaarde twijfelen we beslist niet, maar de melkpoeders bevatten wel steeds minder melkeiwitten en steeds meer plantaardige grondstoffen.'

Vaak is het voeren van poedermelk goedkoper dan het voeren van koemelk. 'Veertien dagen koemelk zou al mooi zijn', stelt Antonis. 'Het magensysteem van een nuchter kalf moet zich nog ontwikkelen. Het voeren van koemelk helpt voor de ontwikkeling van de juiste bacteriegroei in het maagdarmkanaal.'

Wie koemelk voert, moet wel goede melk voeren en geen antibioticamelk of melk met een hoog celgetal, vindt Jorritsma. 'Als je melk met antibiotica voert, breng je juist alle gewenste bacteriën in het maagdarmkanaal weer om zeep. Dan heeft koemelk geen zin.'

Veehouders die hun kalveren bewust koemelk voeren, ondersteunen het pleidooi voor een onderzoek, zegt Jorritsma. 'Deze veehouders geven koemelk omdat de kalveren er zo hard van groeien en zo gezond zijn. Dat is een signaal waar we iets mee zouden moeten doen.' |